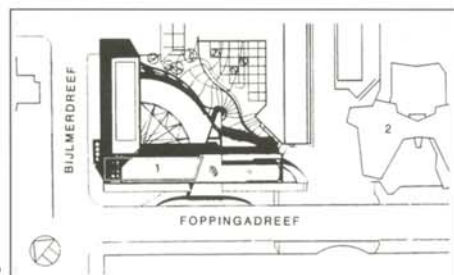

KANTOORGEBOUW TE AMSTERDAM- ZUIDOOST

Atelier PRO te Den Haag

Wat doe je als architect als je een gebouw moet bedenken voor een plek naast de beroemde ING-bankburcht in de Bijlmer? Eén mogelijkheid is om radicaal tegen het ontwerp van Alberts & Van Huut in te gaan. Deze oplossing zouden de meeste ontwerpers hebben verkozen, want de stijl van de bank is een gruwel voor de gemiddelde, in modernistische trant voortmodderende, Nederlandse architect. De rijkdom aan keuzen die de bank biedt, wordt geheel miskend. Het gaat hier niet om de mooi-lelijk-discussie, maar om de intellectuele vrijheid van ontwerpen die onvoldoende wordt benut. De reactie op de bank daarentegen door Atelier Pro is gezond en prettig. Er is een kantoor-bijgebouw van de ING- bank ontworpen dat in kleur en textuur door het hoofdkantoor bij de hand wordt genomen. Maar de vormgeving van de nieuwbouw is anders gezind: modern, glad, marktconform. Afwerking en zogenaamde extra's in exterieur en interieur wijzen op de aanwezigheid van een positieve opdrachtgever die kansen voor ruimtelijke schoonheid heeft gelaten. Een muurtje van verkruijmelende baksteen en een watergeul tenslotte pakken snedig de ecologische thema's van de burcht op: alles komt en gaat.

GtC

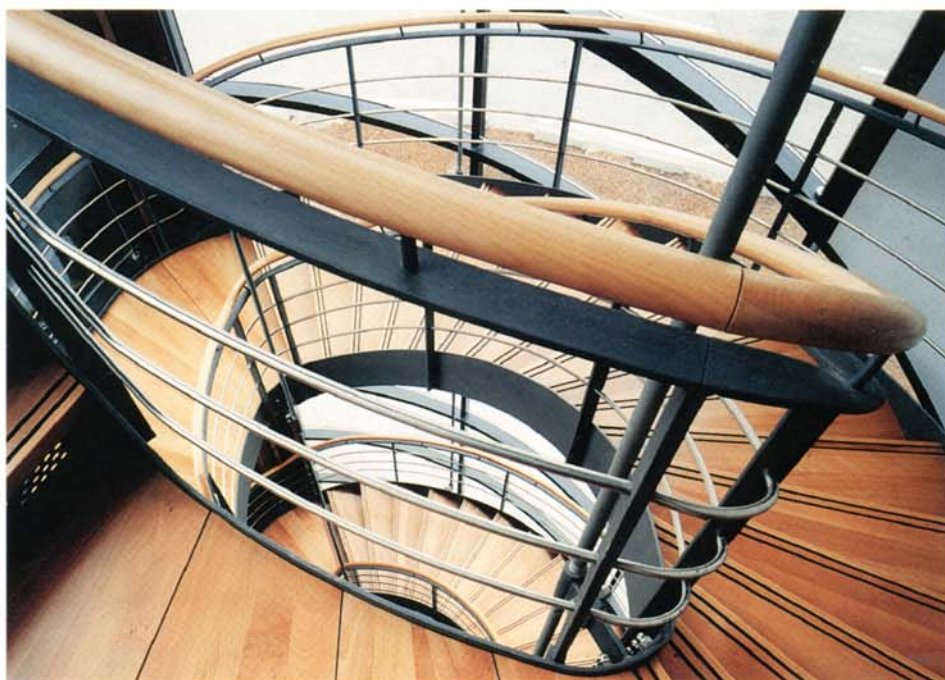

1 ING-Treasury 2 hoofdkantoor ING

- 1 Uit het westen, hoek Bijlmer- en Foppingadreef. Aan de Foppingadreef de representatieve ingang en op- en afrit parkeerkelder
- 2 Situatie 1:4000
- 3 Trappenhuis in de hoek met zijn eigen venster op de Bijlmer

WARME HANDREI KING

4

7

Opdracht November 1991 is gestart met de bouw van een kantoor voor de afdeling Treasury, onderdeel van de Internationale Nederlanden Groep. Deze bebouwing zal het stadsdeelcentrum Amsterdamse Poort zijn definitieve vorm geven. In 1987 zijn de woningen met winkels, bibliotheek en stadsdeelkantoor naar ontwerp van Atelier PRO opgeleverd. De totale opzet van de Amsterdamse Poort voorziet in een gefaseerde realisatie van kantoorbebouwing aan hoger gelegen dreven die het stadsdeelcentrum met zijn lager gelegen woon- en winkelgedeelten omkaderd.

Situatie De grondvorm is een rechthoek die op diverse plekken wordt onderbroken om een relatie met de omliggende gebieden te leggen. Het autoverkeer op de hoger gelegen dreven vindt onder de kantoorgebouwen een parkeerplaats. De clusters zijn opgebouwd uit winkels op de begane grond en drie lagen woningen daarboven. Het winkelgebied sluit via het kantoorgebouw 'Nieuw Amsterdam' direct aan op metrostation Bijlmer-meer. Omdat het hoofdkantoor van de ING-bank zo'n nadrukkelijk karakter heeft, is destijds in het stedenbouwkundig overleg bepaald dat al de andere bebouwing in een witte strengperssteen zou moeten worden uitgevoerd, zowel clusters als kader. Het Treasury Center maakt deel uit van het kader, maar vormt ook de aansluiting op de ING-bank, maakt daarvan functioneel zelfs deel uit. Daarom is hier genuanceerder over het materiaalgebruik gedacht. De aanwezigheid van de tegenoverliggende, lange kantoorstrook 'Nieuw Amsterdam' is mede bepalend geweest voor het ontwerp. Dit kantoorgebouw neemt door zijn architectuur de kadervorm gedeeltelijk over van de Poort. De grillige vorm van het hoofdkantoor van de ING kan in zekere

6

4 Trappenhuis zijde Bijlmerdreef

5 Niveau winkelcentrum, met een nog in te vullen 'centrumvoorziening' met daarboven kantoor voor Treasury

6 Foppingadreef, gebouwen voor de ING op rij

7 Representatieve ingang aan de Foppingadreef

8 Aan tuidraden opgehangen dealingroom in de

oksel van de vleugels. Achter het roodgestucte, uitstekende bouwdeel bevindt zich de neveningang. De steenhoop op de voorgrond is geen bouwplaatsrommel, maar een organische toevoeging aan Treasury

9 Ingang en dealingroom, terwijl een stroompje water langs de gevels vloeit

8

9

zin door de nieuwbouw worden opgepakt, dankzij de bindende werking van 'Nieuw Amsterdam'.

De belangrijkste publieksingang van Treasury Center ligt in de binnenhof, op winkelniveau, gezien de aansluiting op het openbaar vervoer en de verbinding met de ING-bank. Daarnaast is er een formele, representatieve ingang aan de Foppingadreef.

Programma In hoofdlijnen bestaat dit gebouw voor 700 medewerkers uit een kantoordeel (12.590 m²) en een parkeerge-deelte met aangesloten winkel (7700 m²). Van het kantoordeel is met name de grote, kolomvrije ruimte met een overspanning van ca. 33 m (de zgn. dealingroom) specifiek te noemen. Alle kantoren zijn voorzien van een computervloer.

De onderste parkeerlaag is openbaar en bereikbaar via de reguliere parkeeringang bij het stadsdeelkantoor. De hogere laag is via de hoofdingang aan de Foppingadreef ontsloten en op donderdagavond en zaterdag voor publiek toegankelijk.

Ontwerp De schuine schijf van de hoofdingang; de neigende kopgevel als beëindiging van een golvende gevel op het binnenterrein én de materiaalkeuze geven een antwoord op de architectuur van het hoofdkantoor van de ING-bank. De strakke gevelindelingen met hun grote kozijnen zorgen voor een duidelijk eigen karakter van het project, maar ook voor een inpassing in de stedenbouwkundige context. De kantoorvleugels komen op een bijzondere manier op de hoek bij elkaar. Het deel in het verlengde van de ING schiet voorbij de rooilijn en pakt daarmee de bouwingslijn van 'Nieuw Amsterdam' op, terwijl het deel aan de Bijlmerdreef keurig de rooilijn volgt. Het verstek, waarmee beide bouwdeelen met elkaar verbonden zijn, wordt daarmee, inclusief de ellipsvormige trap, naar buiten geschoven. Het overstekende dak van de terugliggende, bovenste installatieverdieping ondersteunt deze hoekverschuiving. De dealingroom ligt in de oksel, aan het

(foto's Jan Derwig architectuurfotografie, Amsterdam)

10 Café op de vierde verdieping

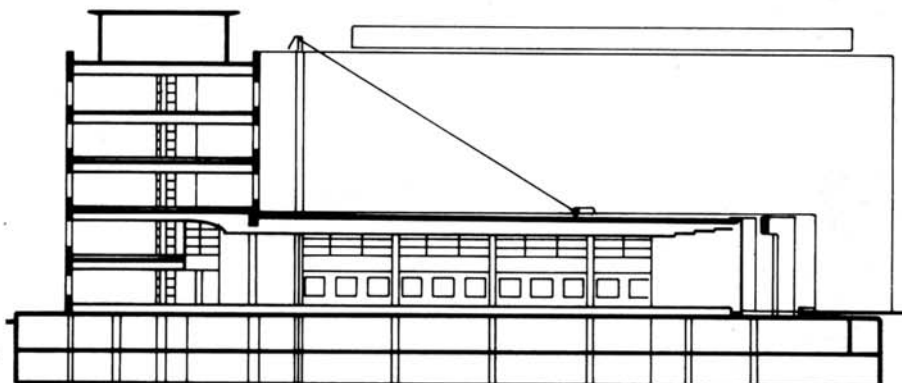
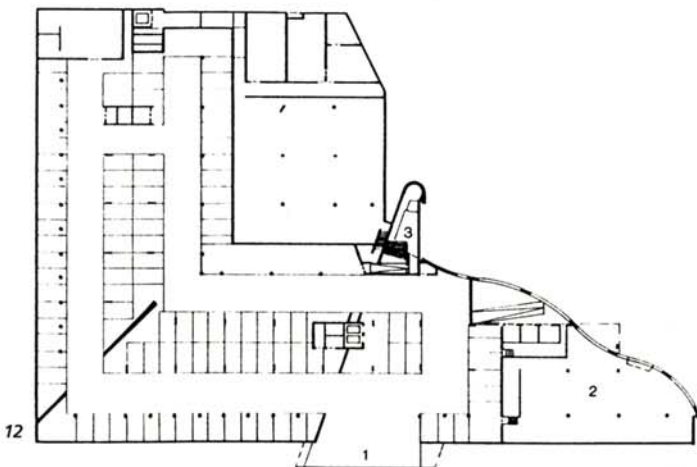
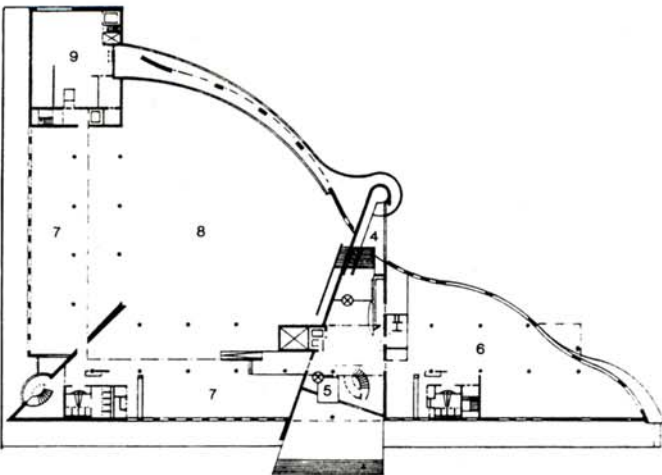
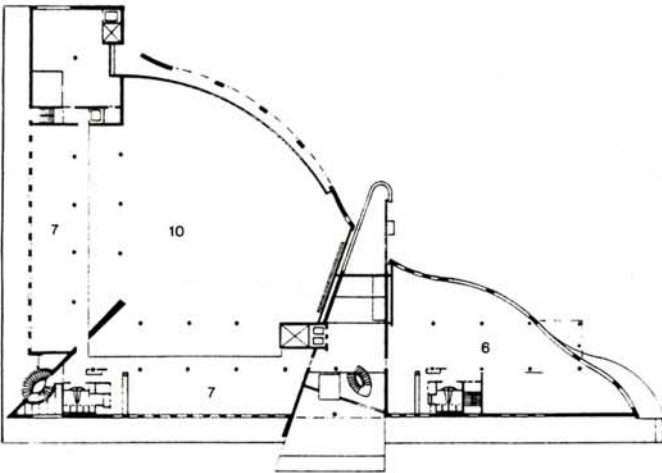
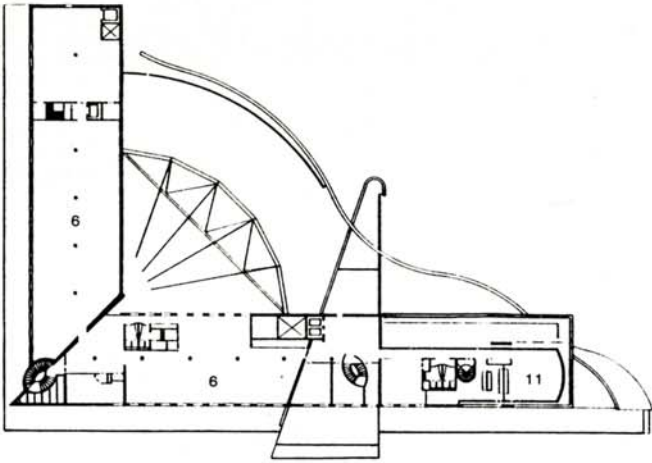
11 Ingangshal zijde Foppingadreef, niveau dreef en eerste verdieping

12 Plattegronden parkeerkelder niveau winkels, begane grond niveau dreef, eerste en vierde verdieping 1:1200

13 Dwarsdoorsnede over twee parkeertolagen en dealingroom 1:600

11

- 1 op- en afrit parkeergarage
- 2 centrumvoorziening
- 3 toegang naar boven
- 4 hoofdingang tuinzijde
- 5 hoofdingang dreefzijde
- 6 kantoor
- 7 backoffice
- 8 dealingroom
- 9 expeditie
- 10 vide
- 11 café

binnenterrein. Het dak van de dealingroom is met stalen tuikabels opgehangen aan de diagonale schijf tussen de beide bouwdelen, omdat in deze ruimte geen kolommen zijn gewenst. De binnenhof wordt door deze ruimte voor een deel in beslag genomen. Om toch een aantrekkelijk binnengebied te krijgen, is een golvende gevel geïntroduceerd en is tevens dankbaar gebruik gemaakt van het niveauverschil van 4,5 m tussen dreeven en winkelniveau. De parkeergarage en andere functies zijn onder de grond geschoven, waaroverheen het terrein glooiend is aangelegd.

Bij de dealingroom komt de glazen gevel los van de golvende wand. Langs de golvende wand is ter bevestiging van de 'levendigheid' een waterpartij aangelegd die haar oorsprong vindt hoog in de wand van de kantoorvleugel aan de Bijlmerdreef en doorkabbelt tot in de ingangshal.

De representatieve toegang aan de Fopingadreef wordt met een steenrood gestucte schijf helemaal tot aan het binnenterrein met de publieksingang doorgezet. Hier is de relatie tussen binnenhof en dreef gelegd. De bezoeker ziet vanuit de hof de hoger gelegen hal. Een trap brengt hem op dreefniveau waar een groot venster in de gevelwand ruimte schept.

Constructie Om de ruimte in te kunnen delen en vanwege de vele leidingen onder de verhoogde vloer, is een dragende gevel met een vlakke binnenzijde ontworpen. Onder de kantoren zijn twee parkeerlagen gesitueerd, voorzien van een draagconstructie met kolommen; de dealingroom is kolomvrij. De keuze voor een dragende gevel was misschien niet optimaal, maar gegeven het totale ontwerp ontstond zodoende wel de beste oplossing.

Installaties De dealingroom heeft een uitgekiend luchtbehandelingssysteem met nauwkeurige instelmogelijkheden. De isolatiewaarde van de gevels en de interne warmtelast is zodanig dat naast de luchtbehandelingsinstallatie geen radiatoren nodig zijn.

Materiaalbehandeling Bij de keuze van materialen is zowel getracht een antwoord te geven op de ING-bank als aansluiting te vinden op de wand van het stadsdeelkantoor. Zo zijn de gevels opgetrokken in travertijn: de gevel aan de Poppingadreef in een warm, geelbruin Cannstatter travertijn in aansluiting op het hoofdkantoor; de gevel aan de Bijlmerdreef in het verlengde van het stadsdeelkantoor ook in travertijn, maar dan Riedlinger, in een kleur die aansluit op de wit gemetselde gevels van het stadsdeelkantoor en de andere centrumbebouwing. Ook de slingerwanden in de hof zijn in deze heldere travertijn uitgevoerd, hier echter in behakte blokken. Naarmate het tuinkarakter sterker wordt, is de natuursteen robuuster verwerkt. De grote kozijnen in de gevels zijn zilver metallic afgewerkt.

Met de nieuwbouw is het ING-complex afgerond. Is in het hoofdkantoor van de ING veelvuldig gebruik gemaakt van dure houtsoorten en 'goud' (koper), in het Treasury Center wordt gewerkt met beuken en 'zilver' (rvs). Door materiaalkeuze en de eigenzinnige architectuur is aldus naast de ING-bank een gebouw ontstaan met een eigen karakter.

Interieur In het interieur is de toepassing van natuurlijke materialen doorgezet. De vloer van de ingangspartij is uitgevoerd in een geaderde hardsteen; de overige centrale hallen in het gebouw zijn belegd met een beuken parket. De ovale, stalen trappen hebben beukehouten treden; de hekken van trappen en vides zijn gedetailleerd in roestvast staal, met beuken handleuning. De geprefabriceerde, ronde betonkolommen zijn alle violetblauw gelazuurd; een semi-transparante kleurlak, waardoor de structuur van het beton zichtbaar blijft. Enkele markante elementen zijn steenrood gelazuurd, bijvoorbeeld de diagonale betonschijf tussen de beide gebouwdelen. Een gedekte, antracietkleurige vloerbedekking en gebroken witte wanden vormen de achtergrond van licht getint meubilair met houten bureaubladen. Spreekkamer- en trapruimten zijn van staal en horizontaal geleed met beuken glaslatten.

Ook de diverse balies, koffiehoecken, plekken voor kopieerapparaten, spreekkamers (incl. meubilair) en de snackcorner op de vierde verdieping zijn door het architectenbureau ontwikkeld en geadviseerd. Ten slotte is ook de volledige inrichting van het bestuurscentrum op de derde verdieping in het ontwerp betrokken.

Atelier PRO

Namen en getallen

Opdrachtgever: Maatschappij voor Bedrijfsobjecten MBO, Amsterdam
Projectarchitecten: Hans van Beek, Eric Paardekoper Overman, m.m.v. Sjo van den Eerenbeemt, Dorte Kristensen
Adviseurs: Aronsohn Raadgevende Ingenieurs BV, Rotterdam (constructie); Hiensch Engineering BV, Badhoevedorp (installaties); Peutz & Associates BV, Zoetermeer (akoestiek en bouwfysica); Bureau Bouwcoördinatie Nederland BV, Houten (bouwkosten); Geveltechnisch bureau Köhler BV, Nieuwkerk a/d IJssel (geveltechniek); Copijn Utrecht Groenadviseurs BV, Utrecht (tuinaanleg)
Hoofdaannemer: Heijmans Bouw BV, Rosmalen
Binnenhuisarchitect: Atelier PRO
Data: opdracht 1989, ontwerp 1989-1990, bouw 1991-1993

Maten: bruto vloer-opp. 12.590 m² (kantoren), 7700 m² (parkeerkelders); bruto inhoud 48.750 m³ (kantoren), 21.175 m³ (parkeerkelders)

Technische specificaties

■ Draagconstructie

dragende wanden: voorgespannen beton, waaraan tuikabels zijn bevestigd
vloeren: in het werk gestort beton met een rij middenkolommen
dak: staal (dealing room)

■ Installatie

luchtbehandeling: 'All Air-systeem', warmtewiel voor warmteterugwinning in dealingroom, te openen ramen in kantoren
klimaatbeheersing: op afstand bestuurd
Gebouw Beheer Systeem
electra: noodstroomaggregaat met no-breakinstallatie

14 Aanzicht 'vork' boven trappehuis 1:50. De trap hangt via massieve stalen staven aan een stalen frame onder het betondak van het trappehuis. Dit frame is via twee spantbenen op oplegnokken gelegd aan de betonwand. Doordat het frame op twee punten is opgelegd, kan het dus kantelen bij een asymmetrische trapbelasting. Dit kantelen wordt tegengegaan door de vier schuin omhoog staande 'poten' van het frame

- 1 natuursteen
- 2 stucwerk binnen
- 3 stucwerk buiten
- 4 akoestische pleister
- 5 beton

